

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія:
Педагогіка і психологія

Випуск 5

2001

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

Наукові записки

Випуск 5

Серія:

Педагогіка і психологія

Державна картографічна фабрика
Вінниця – 2001

УДК 371+15
ББК 74. 00+88. 40+88. 840

Н 34

Наукові записки. Серія: *Педагогіка і психологія.* – Випуск 5. – Вінниця: РВВ ДП “Державна картографічна фабрика”, 2001. – 197 с.

Друкується за рішенням ученої ради Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол №4 від 26.12.2001)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

- М. І. Сметанський** – доктор педагогічних наук, професор (головний редактор),
С. Д. Максименко – доктор психологічних наук, професор, дійсний член АПН України,
Н. Г. Ничкало – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПН України,
О. В. Сухомлинська – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПН України,
Г. О. Балл – доктор психологічних наук, професор,
Р. С. Гуревич – доктор педагогічних наук, професор,
В. С. Компанець – доктор психологічних наук, професор,
О. С. Куц – доктор педагогічних наук, професор,
М. В. Савчин – доктор психологічних наук, професор,
О. Д. Сафін – доктор педагогічних наук, професор,
Г. С. Тарасенко – доктор педагогічних наук, професор (заст. гол. редактора),
М. І. Томчук – доктор психологічних наук, професор,
Н. М. Шунда – доктор педагогічних наук, професор,
А. Б. Щербо – доктор педагогічних наук, професор,
О. В. Машталер – кандидат педагогічних наук, доцент,
В. І. Шахов – кандидат педагогічних наук, доцент,
В. Є. Штифурак – кандидат педагогічних наук, доцент

Редактор: **О.В. Машталер**
Комп'ютерний набір і верстка: **С. І. Цуприк**

ISBN 966-7151-14-X

© Автори статей

ЗМІСТ

ПИТАННЯ ТЕОРІЇ

<i>Алексєєнко Т.А.</i> Організаційно-педагогічні проблеми формування системи управління якістю підготовки спеціалістів в умовах ринково-економічних відносин	5
<i>Завгородня Т.К.</i> Регіональний компонент змісту психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів	9
<i>Слободянюк М.І.</i> Критерії атестації загальноосвітніх шкіл.....	12

ДИДАКТИКА І НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

<i>Баранов О.А.</i> Наступність навчання в сучасних загальноосвітніх школах і професійно-технічних навчальних закладах	17
<i>Борківська Р.В.</i> Умови і способи ефективної організації групової навчальної діяльності студентів.....	19
<i>Глазунова Т.В.</i> Формування умінь іншомовного писемного спілкування на II курсі мовного вузу.....	24
<i>Гуревич Р.С.</i> Використання інформаційних технологій навчання як педагогічна проблема	27
<i>Іванчук М.Г.</i> Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів у процесі інтегрованого навчання	30
<i>Клочко В.І., Прадівляний М.Г.</i> Комп'ютерне навчання англійської мови: результати формуючого експерименту	34
<i>Козлакова Г.О.</i> Використання засобів Інтернет у навчальному процесі.....	39
<i>Рудов Б.А.</i> Адаптованість слухачів молодших курсів до навчання у вузі.....	41

ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ І НОВІ ВИХОВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

<i>Абрамчук О.В.</i> Патріотичне виховання майбутніх інженерів.....	44
<i>Ковальчук І.В.</i> Виховання моральних почуттів учнів у школах Буковини в кінці XIX на початку XX століття.....	47
<i>Левчук Н.В.</i> Теоретичні аспекти підготовки майбутніх учителів до екологічної освіти школярів	49
<i>Назарчук А.А.</i> Формування у старшокласників професійно значущих якостей офіцера-прикордонника.....	53
<i>Пустовіт Г.П.</i> Виховання громадянських якостей особистості у навчально-виховному процесі позашкільного закладу.....	55
<i>Пустовіт Н.О.</i> Особистісно орієнтовані технології екологічного виховання підлітків	59
<i>Свіржєвський М.П.</i> Економічне виховання студентів як фактор становлення їхньої особистості.....	63
<i>Середницька О.М., Атаманюк В.В.</i> Гра – важливий засіб творчого розвитку дитини.....	66
<i>Тимошук І.В.</i> Особливості розвитку ціннісних орієнтацій у юнацькому віці	69
<i>Фігура О.В.</i> Вольові якості як складова професійної підготовки майбутнього офіцера-прикордонника.....	73

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

<i>Бунєєв Т.В.</i> Самостійність офіцера в педагогічній діяльності: сутність і структура	76
<i>Кравцова Н.Є.</i> Дитячий музичний фольклор як засіб виховання	78
<i>Лівенцова В.А.</i> Контекстний підхід до навчання іноземної мови майбутніх менеджерів	81
<i>Михайленко Л.Ф.</i> Психолого-педагогічні особливості формування методичних знань та умінь у студентів-заочників.....	85
<i>Павлушенко В.М.</i> Сутність процесу адаптації курсантів вищих військових навчальних закладів до професійної діяльності	88
<i>Шахов В.І.</i> Модернізація професійної підготовки майбутнього учителя: зарубіжний досвід.....	91
<i>Шпак О.</i> Економічна підготовка студентів: питання структури і категоріального аналізу	96
<i>Яковліва О.П.</i> Удосконалення підготовки майбутніх учителів до практики в позашкільних закладах.....	99
<i>Якубовська Л.П.</i> Використання навчально-рольових ігор професійної спрямованості у процесі вивчення курсантами іноземної мови	101
<i>Фрицюк В.А.</i> Механізми виявлення та розвитку креативності майбутніх учителів.....	106

ПСИХОЛОГІЯ

<i>Галузьяк В.М.</i> Типологія стилів педагогічного спілкування	110
<i>Джеджула О.М., Дзись В.Г., Хом'яківський Ю.Л.</i> Задача як основна одиниця графічної діяльності	116

<i>Лобова Н.Т.</i> Розвиток “Я-концепції” у молоді методом активного соціально-психологічного навчання	
<i>Сорочинська В.Є.</i> Проблеми адаптації студентів-заочників в умовах навчального закладу.....	

З ІСТОРІЇ ОСВІТИ

<i>Бигар Г.П.</i> Проблеми навчання і виховання учнівської молоді в педагогічній думці канадських українців.....	
<i>Дровозюк Л.М.</i> З історії загальноосвітньої школи на поділлі у ухві – першій пол. Хіх ст.....	
<i>Павлюкович В.Г.</i> Видавнича діяльність культурно-просвітницьких товариств у контексті розвитку освіти на Буковині у II половині ХІХ – на початку ХХ століття.....	
<i>Пальонний В.І.</i> Наукове опрацювання фольклору та підготовка музикознавців-фольклористів (60-90-ті рр. ХХ ст.).....	
<i>Романюк С.З.</i> Педагогічний потенціал художніх творів І.Боднарчука.....	
<i>Руснак І.С.</i> Україна – Канада: інтеграційні процеси в галузі освіти.....	
<i>Сінкевич С.В.</i> Історичні аспекти розвитку аксіологічного знання	

НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЮ

<i>Журба К.О.</i> Соціально-педагогічні умови виховання підлітків у сучасній українській сім’ї.....	
<i>Сальнікова С.</i> Методика проведення занять з оздоровчого плавання з дошкільниками	

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ (матеріали конференції)

<i>Шунда Н.М.</i> Формування творчого потенціалу вчителя в умовах університетської освіти	
<i>Антонець М.Я.</i> Творча особистість учителя у поглядах В.О.Сухомлинського	
<i>Ващуленко М.С.</i> Проблеми мовно-мовленнєвої професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.....	
<i>Волошина В.Я.</i> Творча особистість учителя: історико-педагогічний аспект.....	
<i>Леценко М.</i> Теоретико-методологічні засади діагностики педагогічної майстерності вчителя в умовах особистісно-орієнтованої системи навчання.....	
<i>Мозгальова Н.Г.</i> Розвиток творчої самостійності як провідна умова формування музичного мислення майбутнього вчителя	
<i>Тарасенко Г.С.</i> Художньо-творчий потенціал учителя: шлях до екології дитинства	
<i>Хомич Л.О.</i> Проблеми формування творчої особистості майбутнього вчителя	
Резюме російською мовою	
Резюме англійською мовою	
Наші автори	

ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ І НОВІ ВИХОВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

О.В. Абрамчук

Державна національна програма "Освіта" (Україна. XXI ст.) визначила стратегію розвитку освіти в Україні, пріоритетні напрями та шляхи "створення життєдайної системи безперервного навчання і виховання для досягнення високих освітніх рівнів, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації" [1, с.14]. Потужний і невпинний розвиток сучасних інформаційних технологій ставить перед освітнім менеджментом України надважливе завдання своєчасного оновлення навчальних планів зі спеціальностей та програм фундаментальних і спеціальних дисциплін. Якщо це завдання не виконати вчасно і не зробити прогнози наперед, національна вища школа буде готувати випускників із застарілими знаннями і непотрібними суспільству навичками, а це і економічні збитки державі, і невикористаність фахівців, статус яких не відповідатиме державним та світовим вимогам. А головне – державі потрібні українські фахівці, інженери, медики, педагоги, працівники виробничої сфери. Майбутні інженери – не лише фахівці у своїй галузі, а й представники української інтелігенції, з високою культурою поведінки, грамотним ставленням до політики, економіки, соціальних змін, які відбуваються в країні, у світі, національно свідомі, люди з активною життєвою позицією – державотворці.

Навчально-виховний процес сучасного вузу передбачає такі завдання: 1) підготовка особистості, яка вільно орієнтується в історичній, економічній, культурній ситуації країни, здатна до самореалізації, самовизначення; 2) залучення до національно-культурних традицій, збагачення загальнолюдськими цінностями світової культури; 3) забезпечення високого рівня професійної компетенції; 4) стимулювання постійного пошуку, безперервного самовдосконалення, самоосвіти; 5) формування відповідальності (у ставленні до навчання, праці, виконання громадських обов'язків).

Навчальний-виховний процес підпорядковується основній меті виховання – формування майбутньої технічної еліти, яка служитиме Україні, світовому прогресу. Завдання патріотичного виховання – розвиток і формування громадянина-патріота, тобто особистості, в якій органічно поєднуються високі моральні чесноти, любов до України, професійна компетентність, творча активність, відповідальність перед Батьківщиною і народом.

Розв'язання поставлених перед вищою школою завдань з підготовки висококваліфікованих фахівців має на меті постійний пошук нових ефективних форм патріотичного виховання молоді. Висока освіченість, ґрунтовна професійна підготовка повинні служити на користь України. Тому патріотичне виховання є обов'язковим чинником навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах.

Педагогічне керівництво процесом патріотичного виховання майбутніх інженерів передбачає уміння викладачів не лише передавати знання студентам, а й спрямовувати набуті знання на формування особистості громадянина-патріота, який буде збагачувати національну скарбницю новими відкриттями в галузі науки і техніки, ставити ці відкриття на службу Вітчизни.

Практика виховної роботи в технічному університеті доводить, що патріотичне виховання виступає як інтегрована форма, в якій органічно поєднуються різні види діяльності викладачів та студентів: навчальний процес (аудиторна та позааудиторна робота, самостійна робота студентів), виховні заходи. Всі види роботи спрямовані на пізнання, пошук, аналіз, творчість. Під час цієї діяльності студенти не тільки набувають певних знань, умінь, навичок, але й формують свій власний професійний і життєвий досвід, розширюють свій світогляд.

Патріотичне виховання студентів у ВДТУ здійснюється засобами навчальних дисциплін. Патріотизм не повинен бути абстрактним поняттям, а дуже конкретним, тобто не можна вважати себе патріотом і одночасно впроваджувати екологічно небезпечні технології і забруднювати або знищувати природу свого краю, шкодити здоров'ю людей. А досягти цієї конкретності можна, втілюючи принципи патріотизму в процесі викладання фахових дисциплін, в процесі формування ділових, професійних рис майбутнього спеціаліста. Тільки тоді матимемо надію, що фахівці такого рівня будуть відповідальними: не будуть завдавати шкоди природі і людині як її складовій частині з міркувань короточасної примарної користі і зведуть до мінімуму негативний вплив сучасного виробництва.

Здійснюється перебудова курсів фундаментальних дисциплін на гуманістичних засадах, зміцненні міждисциплінарних зв'язків, створенні цілісної системи викладання, в якій кожний предмет сприйма-

ється я
значаю
нології

По
умовам
українс
насліду
жави. І
славетн
досягне

Дл
навчаль
метів г
майбут
світом і

Не
нестаче
студент
отримав
складен

ти – під
технічн
націона
є спеціа
педагог

технічн
блем, ф
Ви
виховно
скоорди

рної на
ініціати
танню й

Гол
ної дисц
матеріал
народу,
нічної с
ної гідн

Сту
жними г
відповід
лучення
участь в

Оче
дачем в
виховно
викладач

Вих
вчання і
час створ
го вихов
лектуаль

доведенн
суб'єкто
справі, к

ється як невід’ємна складова. Корегується зміст: поряд з перевагами науково-технічного прогресу зазначаються й вади (наприклад, мікроелектроніка, інформаційні, комп’ютерні, телекомунікаційні технології – фундамент усіх нових технологій, але й загроза людству – лазерна зброя).

Позиція майбутнього інженера в суспільстві повинна бути активною. Це зумовлено історичними умовами: роль інженерної інтелігенції в розвитку світової цивілізації неоціненна, свій внесок зробили і українські інженери (Є. та Б. Патони, С. Корольов, М.Кибальчич, Д.Граве та ін.). Отож, молоді є кого наслідувати, є і що наслідувати – здатність на науковий подвиг заради науки, заради могутності держави. Під час занять викладачами використовуються приклади з історії української науки, техніки, славетні імена, що сприяє розвитку пізнавального інтересу, поваги до української науки, гордості за досягнення українців у світовій науці, формуванню моральних цінностей майбутніх інженерів.

Для практичного втілення ідеї патріотизму в процес навчання та виховання студентської молоді в навчальні плани ВДГУ, як і інших вищих навчальних закладів України, введена певна кількість предметів гуманітарного циклу, що особливо важливо в технічному вузі, випускники якого в недалекому майбутньому створюватимуть нові технології, які допоможуть людині жити в гармонії з оточуючим світом і знайти вихід з глибокої економічної і духовної кризи, що охопила нашу країну [2, с.133].

Негуманітарні вузи відчують у реалізації гуманітарної освіти традиційні труднощі, пов’язані з нестачею, а то і відсутністю інтересу до гуманітарних знань у студентів технічних вузів. Ставлення студентів до предметів соціально-гуманітарного циклу як до другорядного, який потрібно пройти для отримання оцінки. У подоланні таких тенденцій допомагають методологічні та методичні розробки, складені фахівцями з урахуванням психологічної теорії мотивації студента. Специфіка технічної освіти – підпорядкованість цілям вузької спеціалізації, але водночас система освіти покликана формувати технічну інтелігенцію, фахівців, які здатні внести суттєвий вклад у збереження, збагачення та розвиток національної науки, техніки, культури. Крім фахових та гуманітарних дисциплін, у програмі навчання є спеціальні курси: “Наукова організація праці”, “Сучасні технології”, “Основи екології”, “Інженерна педагогіка”, “Інженерна психологія” та ін., метою яких є поглиблене вивчення гуманістичних ідей в технічних дисциплінах, що сприяє розумінню соціальних, економічних, політичних, екологічних проблем, формуванню відповідальності за професійну діяльність, бажання бути корисним країні.

Викладачі вбачають підвищення ефективності роботи гуманітарних кафедр у навчально-виховному процесі в інтеграції програм суспільно-гуманітарних та спеціальних кафедр, вважаючи, що скоординованість сприятиме поліпшенню якості підготовки сучасного фахівця, підвищенню гуманітарної національної культури майбутніх інженерів, всебічному розвитку студентського самоврядування, ініціативи та самодіяльності студентських груп у розв’язанні всіх питань студентського життя та зростанню їх соціальної активності, вихованню патріотичних почуттів, національної самосвідомості.

Головне завдання педагога – відбір матеріалу, зміст якого відповідає не тільки програмі навчальної дисципліни, а й виховній меті навчального процесу. До змісту навчальних дисциплін включається матеріал, який сприяє вихованню у студентів поваги до усього українського, знання традицій свого народу, його історії, науки; готовності до праці в ім’я України; засвоєнню молодими людьми своєї етнічної спільності, національних цінностей (мови, культури, науки); утвердженню власної національної гідності, своєї причетності до розбудови України.

Студента можна зацікавити матеріалом, пов’язаним з сучасними суспільними процесами, молодіжними проблемами, професійною спрямованістю навчального предмета. Тоді студенти самі шукають відповіді на злободенні питання, а не задовольняються бездумним засвоєнням суми певних знань. Залучення студентів до практичних справ розбудови нашої державності (робота в соціальних службах, участь в молодіжних наукових, громадських та політичних організаціях тощо) формує у молоді почуття відповідальності за свою Батьківщину.

Очевидна ефективність виховних заходів у процесі навчання, в ході спілкування студента з викладачем в аудиторії. Під час викладання навчальних предметів використовуються різноманітні методи виховного впливу як змістом предмета, так і особистістю викладача (не має значення, якого профілю викладач – гуманітарного чи технічного).

Виховна робота у технічному вузі невід’ємна від навчального процесу. Принцип поєднання навчання і виховання не обмежується заходами впливу, що здійснюється в аудиторії. В позааудиторний час створюються умови для більш повного, комплексного впливу на студента. У процесі патріотичного виховання майбутніх інженерів є постійне звернення до їхньої самосвідомості, повага до їхніх інтелектуальних потенцій, стимулювання самопізнання, самооцінки, самовиховання студентської молоді, доведення до їхньої свідомості і прийняття ними тієї істини, що кожен з них має бути активним суб’єктом не тільки власної життєдіяльності, а й активним громадянином суспільства, відданим своїй справі, корисним своїй країні.

У "Концепції національного виховання" йдеться про процес, зорієнтований на потреби нації: виховання гідних громадян, високоосвічених патріотів, які люблять Україну, примножують її духовні і матеріальні багатства, готові до її захисту і самопожертви для її блага [3, с.19].

У ВДТУ виховні заходи плануються і здійснюються на основі втілення в життя закону України "Про освіту", Закону "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні", Конституції України, Державної національної програми "Освіта" (Україна. XXI століття), рішень ректорату, концепції Ради з виховної роботи.

Основні форми організації та проведення виховних заходів у поза-аудиторний час втілені в планах виховної роботи університету, факультетів, кафедр, в індивідуальних планах викладачів. Особливе місце в організації позааудиторного виховання відводиться деканатам, кафедрам, кураторам, клубу університету, культурологічному центру, бібліотеці, спортивному клубу "Олімп", друкованому органу ВДТУ "Імпульс". У Вінницькому державному технічному університеті у 1990 році за наказом ректора була створена кафедра історії і теорії культури, а також культурно-художній центр університету, що має тепер назву ЦУ і ВС (Центр культурології і виховання студентів – "міні-модель культури") [4]. Мета створення такого осередку культури – залучення студентів до духовної атмосфери, формування небайдужого ставлення до мистецтва, творчості тощо. Виставки у художніх музеях Центру знайомлять студентів з різними видами мистецтва, іменами художників як рідного краю, так і усього світу.

У 1996 році створена у ВДТУ кафедра українознавства, де відкрито музей українознавства. Проведена пошукова та науково-дослідницька робота у вивченні історичних, культурних сторінок Поділля та інших областей України. Цікаво, що експонати музею зібрані або виготовлені студентами та викладачами. Діє у вузі і музей українознавства, де студенти знайомляться з основними віхами в історії своєї Батьківщини, де проводяться семінари, конференції, на яких обговорюються минуле, сьогодні, плани на майбутнє не лише в особистому житті, а й перспективи розвитку країни. Різноманітні бібліотечні фонди: посібники, підручники, довідники, художня література тощо. У бібліотеці вузу постійно діють тематичні виставки, проводяться культурні заходи.

У позааудиторний час виконується переважно відповідальними за цю ланку роботи: викладачами гуманітарних кафедр проводяться вечори, присвячені знаменним та святковим датам (День знань, Свято рідної мови, Шевченківські читання, День Перемоги, ювілеї митців Поділля, України тощо); за участю клубу відбуваються конкурси художньої самодіяльності, КВК, культурологічні практикуми, працюють гуртки танцю, співів, театральна студія; культпоходи в театр, концертні зали, музеї, на виставки. Найбільш шановані студентами клуби за інтересами: інтелектуальний клуб "Еліта", клуб інтелектуальних ігор "Кіт Баюн", КВК, рок-клуб, спортивні секції тощо. В такій роботі найбільш можливе виявлення індивідуальності, творчих здібностей, самооцінка молодого людини, її переконань.

У цьому процесі задіяні не тільки організатори виховної роботи за посадою. Тематичні зустрічі, бесіди, лекції, семінари, диспути, конференції, олімпіади, конкурси, вечори проводять викладачі, які чесно виконують свої професійні обов'язки, небайдужі до нашого майбутнього. Не менш цікаво проводяться виховні заходи негуманітарними кафедрами: тематичні зустрічі, бесіди "Пропорції: математика і мистецтво", "Золота пропорція і мова", "Геометрія і світова культура"; конференції, присвячені овілеям діячів науки та техніки, олімпіади тощо.

Особистість студента формують не самі по собі заходи, що проводяться у вузах, а система діяльності, через яку студентство має можливість опанувати й виявити суспільно-політичні відношення в нашому суспільстві, практично застосувати знання, перевірити себе, брати участь у розв'язанні соціальних проблем. Студентам потрібен куратор – не лише організатор екскурсій, культпоходів, зустрічей, людина, яка може вислухати, дати поради, допомогти у складній ситуації. У ВДТУ діє інститут кураторів. Завдання куратора складне: побачити, розкрити потенціал особистості, допомогти самовизначитися, самоорганізуватися, самовдосконалюватися молодій людині, важливо спрямувати цей процес на пробудження національної самосвідомості, патріотизму.

Ефективна система виховної роботи побудована на інтересах молоді, пов'язана з практикою життя: заміна догматичних, формальних підходів творчими, евристичними, поєднання традиційних методів виховання з інноваційними, впровадження нових форм виховних заходів, заснованих на творчій активності молоді, їх розумовій самостійності, професійній зорієнтованості, національній самовизначеності, патріотичній переконаності.

Державна національна програма "Освіта" (Україна XXI ст.). – К.: Райдуга, 1994. – С.14.

Дзюба І. Вітчизна у нас одна. – Львів: Каменяр, 1984. – С.133.

Концепція національного виховання // Рідна школа. – 1995. – №6. – С.19.

Мокін Б.І., Буяльська Т.Б. Повернути освіті культуру // Нова освіта України. – 1992. – № 2. – С.18-20.

Сьогодні
всього ви
си гуманіс
Значну до
етапі мож

У шко
льно-реліг
цесу в шко
визначали
морально
"три стор
тини [1,с.1
ральних по
моральних
почуття [1
новні зако

Так, д
При цьому
ки дитини.
міння яког
ми(рисами
працею" [2

У тісн
славу). Виз
вихвалання
закоханості

Найбла
вати іншим
літературні
рису, бо,
якостей [7,с
тості і визна

Поряд з
конфесійни
моральних.
лігійних –д
ми у щоден
тя, були пер
чне почуття
людина, як
відображали
до батьківщ

Для тог
хідно щоб ве
реконання [1
методи "кар
ли.

Найбільш
педагогів з п
так: відповід
валася прикл
ла результат